

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Менің тілім...

ЖАРИЯЛАНДЫ
16.11.2021СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/110210/>

Менің тілім ...

Халықтың ең үлкен құндылығы-ол жазатын, сөйлейтін, ойлайтын тілі. (Д. Лихачев)

Тіл-ұлттық қазынаны сақтайтын қазына. Әр құстың, әр балықтың, әр халықтың ана тілі бар, біз оны ана сүтімен сіңіреміз және өмір бойы өз өмірімізбен бірге жүреміз, басқалармен қарым-қатынаста боламыз, туған-туыстарына жағымды жаңалықтар айтамыз немесе жай ғана бір-бірімізге мейірімді және жылы сөздер айтамыз. Мұның бәрі біздің тіліміз.

Мен қазақ жерінде туып-өстім, менің ата-бабаларымның қаны ағады, ол маған ана тілімде Бұлбұл трилльді естуге көмектеседі және менің тіліме деген керемет махаббат сезімін оятады.

Менің ана тілім-қазақ тілі.Қазақ тілі-әлемдегі ең әдемі тілдердің бірі. Ол сан алуан бай, ғажайып , барынша мәнерлі, әрбір қазақстандықтың және бүкіл қоғамның өмірімен сан алуан байланысты. Болмайды білдіруге деген сөздермен ауыстырылсын, оның қуаты мен күші, өткірлігін және нақтылығы, нәзіктік және лиризм, жарықтық . Бұл тілдің құдіреті соншалық, ол халықтың рухын көтеріп, Жамбыл Жабаевтың «ленинградтықтар, менің балаларым!». Сонау ерте заманда-ақ қазақтардың ант қабылдаған жауы жоңғар билеушісі Галдан Церен жас Қазыбектің шешендігіне таңырқап, таңырқады.

Ол (Қазыбек би) дала — қазақтардың сөзін ме?

Бұл менің ана тілімнің сиқырлы күші емес пе?

Орыс поэзиясының данышпаны А. С. Пушкиннің назарын қазақ тілінің таңғажайып сұлулығы, дала халқының бай және ерекше фольклоры аударды. 1833 жылы Орынбор даласына сапары кезінде оның өтініші бойынша ақынның жеке мұрағатында сақталған «Қозы Көрпеш пен Баян Сұлу» қазақ лиро — эпостық поэмасының мазмұны жазылды. Бұл туралы «Мен — қазақпын» поэмасында қазақ халқының даңқты ұлы Ж. Молдағалиев жырлады:!»

... Ақын мәңгі менің досым болды,

екі тілді байланыстыратын жеңіл жіп..

Ол қазақ жүрегін өлеңмен баурап алды,

Алтын, қасиетті сөздер жойылды.

Ол Қазақтарға орыс Татьянасы туралы айтып берді,
ол Татьянаны Қазақ баянымен салыстырды.

А.С. Пушкиннің досы, төрт томдық түсіндірме орыс сөздігін құрастырушы В. И. Даль, Орал өңірі қазақтарының өмірі, тұрмысы мен салт — дәстүрлерін терең білу көрініс тапқан өзінің бірегей шығармалары — «Майна», «Бикей мен Мауляна» повестері үшін қазақ болмысынан тақырып алды.

«Дудар — ай» әнінде қазақ тілі үндес әрі лирикалы орыс қызы Мәриям Жагорқызы, он алты жас жасында жас Қазаққа ғашық болып, әнін өз тілінде жазған:

«О Дудар, мен саған ғана жүрегімді беремін».

Бұл сіздің ана тіліңізге таңдануға себеп емес пе?

Біздің тілімізді үйренетін адамдар әртүрлілікке және оның кең мүмкіндіктеріне таңданбайды.

Қазақ тілінің үлкендігі соншалық, халқымыз «өліп, мың рет туылғанда» оның сұлулығын, байлығы мен ұлылығын сақтап қала алды.

Ол туралы қуана бермеді және кері шақырып алады ақын-жазушылар көзқарастары. Мысалы, қазақстандық оқырмандарға жазушы Герольд Бельгердің есімі жақсы таныс. Ол қазақ тілін өзінің екінші ана тілі деп санайды.

«Мен қазақтарды және қазақ тілін қатты жақсы көремін, кейде тіпті осы тілде ойлаймын және осы халықтың кейбір әдеттерін жасыма қарай қабылдадым», — деп жазады қазақстандық неміс.

Белгілі француз жазушысы Ромен Роллан қазақ халық фольклорының бірінші жинаушысы Александр Викторович Затаевичке жазған хатында: «қазақ-қырғыз пьесаларының жаңа топтамасы мені қатты қуантты. Сіз менің алдымда маған белгісіз халықтың музыкалық жаны мен әдемі тілін аштыңыз... ”

Бұл біздің тіліміздің сұлулығын мақтан етуге себеп емес пе?

Қазақстанда тұратын итальяндық бард-композитор Сон Паскаль жақында «Түнгі студияда Нұрлан Қоянбаев» танымал телебағдарламасының қонағы болды. Ол өз отанында қазақ тілін насихаттап, домбыра алып, Әнұранымызды шырқағанын айтқан кезде көзіме жас келді. Бұл бақыттың көз жасы, тілің үшін мақтаныш көз жасы! Менің тілім-жыл сайын, күн сайын жаңа биіктерге жететін тіл ғылым мен техника саласында, осылайша біздің сүйікті Қазақияны бүкіл әлемге дәріптейді. Біз өз тілімізге құрметпен және ұқыптылықпен қарауымыз керек, оны оқып, кеңейтіп, дамытуымыз керек. Аңыз адам Бауыржан Момышұлы ана тілін сүюдің және оның тазалығы үшін күресудің жарқын үлгісін көрсетті. Отанымыз Мұхтар Шаханов, Амангелді Айталы, Әбіш Кекілбаев және ғалым — филолог Асылы Осман сияқты еліміздің көрнекті тұлғаларының қазақ тілін дамыту мен өркендетудегі қажырлы да табанды еңбегін жоғары бағалайды. Мемлекет басшысының өзі де ана тіліне деген құрмет пен сүйіспеншіліктің үлгісін көрсетуде

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ профессоры, доцент Жанатаев Данат Жанатайұлы
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ 1-курс магистранты Сұлтан Толғанай Абайқызы

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.